

gelaat, dat achter geloken oogen te droomen scheen van onzegbare heerlijkheid; terwijl achter het jonge voorhoofd de ziel al schijnt te weten, dat dit voor eeuwig voorbij is. Later zou ik het zelve zien; in de uitdrukking van een verheerlijkten blik, in oogen, die vooruitzien naar een strijd, die door den geest nog ongeweten is....

En thuis, in de oogenblikken van vrijheid, die ik mijzelf nu nam, greep ik naar gedichten, waarvan de vorm me al geboeid en betooverd had, nog voor ik den inhoud begrijpen kon — las en herlas ik ze weer. En nog eens was De Kleine Johannes mij de bode, die hij al was voor zoo menig ontwakend menschenkind....

Plato vooral kon mij toen rust geven, want nog andere vragen waren gerezen, en een nieuwe strijd greep mij in uren, waarin de jonge emotie was neergestreden, aan.

Het vorig jaar had ik in een sleur van effen denken zonder doordringen, mijn belijdenis afgelegd. En dat was mij nu als een vernedering; ik kon de plotselinge stijging van mijn godsbegrip niet volgen; ik kon God niet vinden, en zoo dacht ik — dat ik God niet meer noodig had. Dan leerde Plato mij op die nieuwe wegen; maar ik bleef lang staan voor het eerste begin, want zelden was mijn teer geheim uit mijn gedachten.

Het scheen mij toe, alsof mijn leven gerezen was op een ander plan; vanwaar ik vaag vermoede dingen plots kon overzien. Ik kon het werk beter doen; ik begreep sneller, en door alles droeg mij het besef, dat ik niet alleen was.

Werd de reden van dien plotselingen innerlijken groei opgemerkt door anderen? Ik weet het niet. Wel dacht ik, dat hij het wist. Want nu gaf ik vaak hem zijn fellen blik terug met zulk een innigheid, dat dit hem boeien moest, al was ik een vreemde geweest. Zijn houding jegens mij was eerbiedig en genegen; dikwijls steunde hij mij in de dagelijksche dingen en ik ervoer zijn krachtige hulp als een nieuwe bekoring. Bij samenspraken in tooneelstukken of gedichten werden wij vaak aan 't woord gelaten; en het was verwonderlijk hoe goed dat altijd ging: ik geloof dat alles goed ging in dien tijd. Het was mij als liep ik in de stille omstraling van een effen, glanzend licht.

Ons schooljaar liep ten einde; en wij deden, gezamenlijk, ons examen. Mijn pen vloog, mijn gedachten vlogen: het waren de laatste dagen van ons samenzijn.

Dikwijls spraken wij elkaar in dien ongewonen tijd als trouwe kameraden. Ik had het gevoel in de zon te staan en voort te loopen naar een zwarte schaduw — en dat ik de oogen sluiten moest voor zooveel zon!

Dan een roes van opwinding; vol makkers, vol vreemden. In de stuwende menigte van lachen en juichen raakten wij van elkander; wij gingen 't ge-